

**Lech Witkowski's reading of the works
of Helena Radlińska
from the perspective of a modern philosopher
of education – scope and method**

Bogusław Śliwerski

The Maria Grzegorzewska Academy of Special Education, Warsaw, Poland

ABSTRACT

My dissertation is a polemic on the latest book by the philosopher of education Lech Witkowski. The book in question is dedicated to the invisible environment and supposedly to the complete pedagogy of Helena Radlińska. However, one cannot deal with this almost eight hundred page work by means of a classic review as it not only delves into modern pedagogy and scientific academia but also into the research methodologies of renowned authorities in humanistic pedagogy who are unable to respond personally to the arguments presented. Polish pedagogy has not yet come to terms with its phases of inception and development that took place in the heyday of socialist totalitarianism. Consequently – as with a philosopher of education who is an outsider (in a positive sense) to social education– new and relevant interpretations may be arrived at, concerning the lives and achievements of H. Radlińska and of those who were followers of this outstanding social educator, but inappropriate conclusions that are wide of the mark may also be presented. The author of this study into Helena Radlińska's social pedagogy has produced a titanic work of research by making a broad, comparative study of existing literature that goes beyond covering the period of her life and creative activity. He has, however, also set about the unjustifiable demolition of the thoughts and works of Polish social pedagogy's great figures, writing about them in a judicial and accusatory style without knowledge of the sources and without knowledge of the historical method required in this kind of analysis and assessment. As a result, an interesting scientific debate awaits us which not must be only be free from demagoguery and private frustration but must also be free from the errors of contemporary thought's comparative methodology.

Key words: Social pedagogy, historical research, pedagogical thought, critical pedagogy, totalitarianism, reception of scientific literature, invisible environment, philosophy of education, humanities.

O zakresie i sposobie odczytania dzieł Heleny Radlińskiej przez Lecha Witkowskiego jako współczesnego filozofa edukacji

Bogusław Śliwerski

Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej, Warszawa, Polska

STRESZCZENIE

Moja rozprawa jest polemiką z najnowszą książką filozofa edukacji Lecha Witkowskiego, którą poświęcił niewidzialnemu środowisku i rzekomo pedagogice kompletnej Heleny Radlińskiej. Nie można jednak prawie ośmiusetstronicowego dzieła potraktować w kategoriach klasycznej recenzji, gdyż dotyczy ono współczesnej pedagogiki, akademickiego środowiska naukowego oraz metodologii badań tekstów klasyków humanistycznej pedagogiki, którzy już nie mogą osobiście odpowiedzieć na sformułowane przez badacza tezy. Pedagogika polska nie rozliczyła się z fazą swojego istnienia i rozwoju doby totalitaryzmu socjalistycznego, toteż – jak w przypadku filozofa edukacji jako outsidera (w pozytywnym tego słowa znaczeniu) pedagogiki społecznej – może dojść do trafnych z punktu widzenia odczytywania nowych idei, ale i nieodpowiedzialnych ocen dzieł i życia tych, którzy byli następcami wybitnej pedagog społecznej H. Radlińskiej. Autor studium o pedagogice społecznej Heleny Radlińskiej wykonał tytaniczną pracę badawczą dokonując szerokiego, komparatystycznego studium nad literaturą nie tylko okresu jej życia i działalności twórczej. Dokonał jednak zarazem nieuzasadnionej dewastacji myśli wielkich postaci polskiej pedagogiki społecznej pisząc o nich w stylistyce rozprawy sądowniczej, oskarżycielskiej bez znajomości źródeł, bez znajomości obowiązujących w tego typu analizach i ocenach metod badań historycznych. Czekają nas zatem interesująca debata naukowa, która musi być wolna od demagogii i prywatnych frustracji oraz od błędów metodologii badań komparatystycznych współczesnej myśli.

Słowa kluczowe: Pedagogika społeczna, badania historyczne, myśl pedagogiczna, pedagogika krytyczna, totalitaryzm, recepcja literatury naukowej, niewidzialne środowisko, filozofia edukacji, humanistyka.